

УДК 811.161.2'282

ББК 81.282

Наталія Янчук

Житомир

ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ В РОМАНІ ПЕТРА ШЕКЕРИКА- ДОНИКОВА «ДІДО ИВАНЧІК»

У статті досліджено фразеологію роману Петра Шекерика –Доникова «Дідо Иванчик», визначено основні семантичні групи фразеологічних одиниць, з'ясовано їх функціональне навантаження

Ключові слова: фразеологічна одиниця, фразеологізм, гуцульська діалектна фразеологія, функції фразеологізмів.

Фразеологічні одиниці здавна вважають однією зі специфічних рис кожної мови, адже, уміщуючи в собі велику силу експресії й емоційної наснаги, вони є яскравим виявом зображальних і естетичних якостей мови, надають їй образності, переконливості, краси та виразності. Найяскравіше своє виявлення фразеологізми знаходять у живому мовленні народу – як в усній, так і в писемній його формах, свідченням чого є використання фразеологічного багатства мови в творах різних авторів. Специфіка функціонування фразеологізмів у мові українського народу, їх функціональне навантаження, зображувальні можливості постійно виступають об'єктом дослідження мовознавців.

Теоретичні засади фразеології української мови досліджували О. Потебня, Л. Булаховський, М. Демський, Л. Скрипник, Л. Авксент'єв, М. Алефіренко, Г. Удовиченко, В. Ужченко та ін. У сучасній україністиці системний аналіз фразеологічних одиниць, їх змісту, структури, функцій здійснюють І. Гнатюк, В. Білоноженко, Н. Бабич, Л. Батюк, Г. Їжакевич, О. Селіванова та інші [6, 5].

Об'єктом дослідження лінгвістів була й залишається специфіка функціонування фразеологічних одиниць у літературному (М. Жовтобрюх, І. Білодід, Г. Їжакевич, Д. Баранник, Ф. Медведєв та ін.) і діалектному мовленні (Н. Бабич, А. Івченко, М. Демський, В. Лавер).

Системне вивчення фразеологізмів гуцульських говірок стало предметом дослідження М. Олійник [5], крім того, окремі аспекти цієї проблеми розглянуто й у наукових розвідках М. Бігусяка [1], В. Ґрещук, В. Ґрещука [2] та ін.

Проблема функціонування фразеологізмів у мовленні є досить-таки актуальною й цікавить дослідників як літературного, так і діалектного мовлення, адже одним із джерел формування літературної фразеології є народна мова.

Метою нашої публікації є з'ясування місця й ролі фразеологічних одиниць, визначення специфіки їх функціонування в романі Петра Шекерика-Доникова «Дідо Иванчік».

Мова роману становить значний інтерес для дослідників гуцульських діалектів, з одного боку, і фразеології – з іншого, адже у творі представлено надзвичайно багатий фразеологічний матеріал, що містить риси гуцульської діалектної фразеології. Досліджуючи проблему створення діалектних словників до літературних творів, В. Заленчук аналізує мову цього твору, акцентуючи увагу на особливостях не лише гуцульської лексики, а й фразеології: «Тут зафіксовано як трохи видозмінені відомі в літературній мові фраземи..., так і суто локальні...» [4, 200]

У романі виділено широкий спектр фразеологічних одиниць, які, з одного боку, належать до фразеологічного фонду української мови загалом, а з іншого – представляють гуцульську діалектну фразеологію, яка визначається як сукупність стійких сполучень слів, «що виступають у мові як єдині, неподільні і цілісні за значенням вислови, функціонування яких обмежується певною територією» [2, 71], а також у своїй структурі відбиває фонетичні, граматичні та лексичні особливості діалекту [7, 147], що й стало основою виділення таких одиниць.

Ми не ставимо за мету з'ясувати особливості діалектної фразеології пропонованого художнього твору, тому й не аналізуємо їх із цього боку, але при вибірці фразеологічного матеріалу враховували зазначені критерії і брали до уваги також і фразеологічні одиниці, що входять до складу гуцульської діалектної фразеології. Відмінність української літературної та діалектної

фразеології пов'язана, передусім, із відмінностями лексичного матеріалу, на базі якого створені відповідні фразеологізми. М. Олійник, яка активно досліджувала фразеологію гуцульських говорів, до діалектної фразеології відносить фрази, які не зафіксовані в словниках української мови; які мають таке саме значення, що й фразеологічні одиниці, зафіксовані в словниках, але відрізняються від них окремими лексичними компонентами; які увійшли в літературну норму з іншим значенням, ніж у гуцульських говірках, а також мають певні фонетичні, акцентуаційні особливості [5, 7 – 8]. Тому в аналізованому творі можна виділити значну частину фразеологізмів, що є лише місцевими варіантами загальноукраїнських фразеологічних одиниць.

Фразеологізми, передаючи найтонші відтінки душевних порухів, надаючи висловлюванню національного колориту і збагачуючи наше мовлення, роблять його образним, виразним, емоційним і при цьому в мовленні функціонують паралельно з лексичними одиницями, що служать для побудови висловлювань, але частотність та доречність їх використання різна. Це пояснюється, насамперед, їх функціональним навантаженням, адже основна функція слова – номінативна, фразеологізм же, виступаючи складним лінгвістичним знаком, призначений не стільки для називання певних предметів, явищ, ознак, скільки для їх образно-емоційних оцінок, що й зумовлює основну функцію фразеологічних одиниць, яким, передусім, притаманне характеризуюче начало, тобто експресивно-оцінну. Переважно через емоційну сферу, передаючи не лише предметну, а й естетичну інформацію, письменник викликає в читача як уяву, так і переживання.

Мова роману становить надзвичайно багатий матеріал для лінгвістичних студій, що пояснюється його змістовою стороною, адже етнографічний характер твору зумовлює й широко представлений набір фразеологічних одиниць різних тематичних груп, що охоплюють різноманітні сфери людської діяльності, міжособистісних стосунків тощо. Фразеологічні одиниці «позначають далеко не все пізнане людиною, а лише ті моменти, які з точки зору мовного колективу необхідно представити образно, емоційно, експресивно» [3, 8].

Описуючи життя й побут гуцулів, їх громадську діяльність, особистісні стосунки, риси вдачі, поведінку, автор використовує фразеологізми різних тематичних груп, різної структури тощо.

Найпоширенішими тут виступають такі групи фразеологічних одиниць, які дають експресивні характеристики психічного стану: *так весело стало на душі* [8, 36], *очі аж сяяли з радості* [8, 112], *тенькнуло у серця* [8, 113, 151, 198], *потемніло ув очех, запіло в ушех* [8, 200], *верешило ни своїми голосами* [8, 201]; такі одиниці органічно вплітаються в авторське мовлення, і їх емоційне сприйняття підсилюється контекстом: *аж волосє на голові устало...* зострахе він таки *прикипів до лавиці* [8, 205], в них *кетит оден на одного* всередині... би були з него таки *живцем кешки мотали* [8, 207].

Досить-таки чисельною є група фразеологічних одиниць, що позначає почуття страху, тривоги: *дрижев єк лист на трепеті вид вітру* [8, 10], *гиб я иззострахе* [8, 40], *зострахе я лелів, єк лист на трепеті... ховав голов аж у пазуху собі* [8, 40], *студений піт збивав, аж пропасницев мене трєсло* [8, 40], *аж рот заціпило ми зострахе* [8, 42], *мене шиє гірший страх зиймав* [8, 42], з таким страхом, що *аж зубами кленцкотів* [8, 178], *пережив такого страху* [8, 12], *обимліли зострахе* [8, 168], *зострахе побілів* [8, 266], *на голові волосє сторцом ставало* [8, 323]. Уживання в певному контексті синонімічних фразеологічних одиниць (таки *наївси мижни ними пудного страху*, бо уни обоє мало *насмерть си ни вибили, й то через дурницю* [8, 33]) та використання ампліфікаційних рядів (мінні видразу *здоймалоси волосє на голові, д'горі тай ишов студений мороз по цілим тілі, вид голови дов ніг* [8, 40]; *Иванчіка, то видразу тенькнуло в серцях*, що то єго *єкес лихо ни минет... может йіго навіки звалити з ніг...* [8, 323]) сприяють підвищенню рівня експресії та динамізму описуваних подій.

Представницькими, хоча й не такими чисельними, у творі є й інші тематичні групи фразеологічних одиниць, які охоплюють такі характеристики, що знову ж таки стосуються емоційної сфери людини:

позитивні та негативні якості людини: такий єс ми *став студений у серця*, та *мерзкий у душі* [8, 105], *ледви на ногах держєв* [8, 108], *очі аж сяяли из радості* [8, 112], *був пилкої вдачі* [8, 141], *мав велику охіть на...* [8, 143], менче мають

чесу судениці єзиками бріхні молоти ... лиш треба мати свій розум при собі [8, 213], лице вогнем папало з устиду [8, 105], лице лупило з устиду [8, 113];

хвилювання, тривога, переляк: *розсіваючи зором на всі боки [8, 110], йиго серце нараз закаменіло [8, 283], аж руки собі ломила з туску [8, 193], били студені володи по цілим тілі [8, 144], в її жилах кров застивала [8, 144];*

злість: *аж кров на губах їй висекнула, так сердито закусила зуби [8, 38], криз зуби засипів [8, 38], завзето процідив криз зуби... заскреготав зубами... [8, 264], плунути у юшку [8, 174], аж кришивси в хаті из злости [8, 152], лиш вічно гнівом кипів [8, 151], аж піна з рота йиму порскала [8, 303].*

Різні види діяльності передано фразеологічними одиницями, що виражають:

сміх: *я з того довлегу у сміх, аж поземни покотивси [8, 24], зареготівси так дуже, на всій рот...нієково стало на души від того зловтішного сміху [8, 267], так си пудно реготали, шо аж слизи всіх обливали [8, 252], засвітили в него очі з голови... лінивий до сміху... аж цілим тілом тресси [8, 250], зосміхе хапнули роти в жмені [8, 326];*

мислення: *дідо цілов душев потонув у глибокій задумі [8, 24], гадки мої ни давали ми спати [8, 40], міні борзо шибали гадки у голові [8, 40], зимисленими очіма роззеравси дідо по світі [8, 23];*

говоріння: *ни умів й добре рот отворити [8, 70], про це й слівцем йиму ни писнув [8, 146]; аби витак мене мали за шо судити та в зубах носити [8, 72];*

тяжку працю: *запрег до свої страшної роботи, бо Юрішко давси йиму так вимуштрувати... [8, 146], майже уся газдівка спала на йиго плечя [8, 134];*

небажання працювати: *ни мав охоти до роботи, ни мав до роботи ні волі, ні охоти [8, 273];*

бідність, нужду: *з голоду умерав [8, 33], аж за голов ловиласи та биласи руками по полах из нужди [8, 31], з голоду пух [8, 154], здох з голоду під плотом [8, 154].*

Інтенсивність виконання дії виражається як звичайними фразеологізмами, так і фразеологізмами, які містять у своєму складі порівняльний компонент, що відображає найхарактерніші ознаки: *ек би оком кліпнуло, ек я стрілов летів [8, 9], кури ни своїми голосами зкодкодали [8, 15], верешієло ни своїми голосами [8, 201], на всій рот голосно плесали жертівливих (про колядки) [8, 93],*

плакала так, що аж серце рвалося, аж душа розсипалася з великого желя [8, 120], з ніг була упала, шукаючи [8, 49], аж у три погібели звивало [8, 135], аж земля здригалася [8, 177], в оден заскок побіг у хату [8, 166], на коліна падав та просив [8, 162], як приходила їм кортєчька заспівати, то співали їх на всій рот [8, 136].

Для вираження міжособистісних стосунків автор використовує дуже колоритні одиниці, що підкреслюють народнорозмовний характер та емоції персонажів: *клела діда, на чім світ стоїт* [8, 37], *рвали одно одному волосе на голові* [8, 39], *як би вона трафила на инчого чьоловіка, такого нашевковатого, як уна, то би її вже давно видсидів* [8, 107], пудно сваривси з ними, *нацвікуючі їм пальцем* [8, 32], але й баба видразу ужехнулася, так що їй *начес заціп рот, як би смолов засмолив* [8, 31], *мижи ними майже ніколи ни було доброго слова, любої розмови* [8, 141], *уни стали йго ворогат* такими, що *у лижці води би йго втопили*, *коби лиш могли* [8, 174], так розкричєвси, що *аж слина порскла йиму з рота* [8, 153], *ніхто ни смів против них и слівцем писнути* [8, 148], *він став богом й паном на всі гори* [8, 147].

Аналіз зібраного матеріалу засвідчує, що використання гуцульської діалектної фразеології у творі, як і літературної, охоплює різноманітні сфери життя й побуту гуцулів, відображаючи це на фраземному рівні, наприклад, уживання фразеологізму *аби мочі хоть-кому плунути у юшку* [8, 174] замість літературного *наплювати в борщ* [9, 532] відображає особливості місцевого побуту тощо.

Характерною рисою діалектної фразеології є вживання фразеологізму зі значенням, що не властиве йому в літературному мовленні: *аж мороз тілом ишов вид того сміху ... таж ходором ходив по хаті...* [8, 153] – замість мороз іде по тілу для передачі відчуття холоду або страху [9, 507].

Крім названих, велика група фразеологічних одиниць різних тематичних груп використана автором для вираження інших різноманітних характеристик, що надає подіям твору більшої динамічності та експресивності: *ніхто ни смів си й пальцем дотєнути* [8, 17], *сховав и мене ліс у свої холодні обійми* [8, 20], *насипала би позавушників* [8, 36], *ни міг я ока зажмурити* [8, 40], *у вухах піло*

[8, 78], *сміючись* ни раз при тій забаві *аж до сліз* [8, 79], усекої прехтики *наберав собі у голов* [8, 136], *око вело від студєни* [8, 9], йиго запириет кудас у *світ полетіти* [8, 137], *згонив из світа й нивинних людий* [8, 184]; я став на хвильку, *запер у собі дух* [8, 27] тощо.

Фразеологічні одиниці, як і інші мовні засоби твору, виражаючи ставлення автора до висловлюваного, до персонажів твору, служать для передачі стану персонажів (фізичного, психічного), характеристики певних рис вдачі, опису зовнішності тощо. Найбільш представленою, як показує зібраний матеріал, у творі є група фразеологічних одиниць, яка виражає емоційну сферу людини – страх та інші почуття персонажів оповіді в певних ситуаціях, що його лякають (похорон, привиди тощо). Наприклад, дуже поширеною є група фразеологізмів, які використані автором у процесі опису похорону Олексія, що служать для передачі почуттів, емоцій, зокрема, почуття страху та певного душевного болю, який відчувають присутні: *провадити войну на житє й смерть* [8, 402], *мусит мати камнене серце* [8, 403], *грізно лупаючі очима* [8, 404], *ти мій навіки, до гробної дошки* [8, 406], *шош дивне скобитало йиго за серце* [8, 406], *хотів...зигнати з світа* [8, 408], *аж серце в грудех застивало* [8, 411], *чесина здавалася йиму роком* [8, 412], *трошки легше стало на серци* [8, 412], такий страшний *гвалт завівси*, шо всім людем у хаті *аж кров стигла в жилах* [8, 419], *нігде було стати* [8, 420], Олексій *зажмурит свої очі* [8, 423], *змірєв ...своім бистрим зором* [8, 428], Иванчік *зострахе аж побілів* [8, 430], *аж за голови имивси* [8, 432], *гвалтувала та голосила ни своїми голосами* [8, 433], – зокрема вживання останнього фразеологізму як синоніма до лексичної одиниці підсилює висловлення, надаючи йому більшої динамічності.

Фразеологічні одиниці, використані автором у тих граматичних формах, яких вимагає певна синтаксична конструкція, органічно вплітаються в канву художнього тексту й уживаються як у мовленні персонажів, так і в авторських описах подій, явищ, а також для характеристики тих же таки персонажів. При цьому автор використовує фразеологічні одиниці, які означають різні сфери людської діяльності. Цікавою є група фразеологічних одиниць, які характеризують головного персонажа твору – дідо Иванчіка: *дістанет добру*

школу [8, 124], з йиго роботи не будет нієкого діла [8, 124], доків був малий, то усеку біду зводив, таку, шо стариня з ним ради ни могла дати [8, 125], її Иванчік, Богу декувати, направився на добру дорогу й охічьно зачєв ходити до школи [8, 131], єк лиш міціцько забрішит на зорі, то Іванчик уже зберавси до школи [8, 131], учів він дітву письма – п'єте почерез десєте [8, 131], ни знаєт нічьо: ні бе, ні ме [8, 131], біда знаєт, куди йиго ноги ни носили [8, 131], дітва такий галас зводила, шо аж годі було вуха заткати [8, 132], єк би йиму єзик у роті заціп [8, 291], такий п'єний, шо аж єзиком у роті ни міг обертати [8, 132], аж йиго (Иванчіка) тот усміх заскобитає у п'єтах [8, 300], аж піна з рота йиму порскала [8, 303], ни хотів собі жінков світ путати [8, 127], йиму шуміло у голові [8, 127], однов ногов уже був на тім світі [8, 383], на голові волосє сторцом ставало [8, 323].

Тут варто виділити не лише окремі фразеологічні одиниці, а й так звані ампліфікаційні ряди, які характеризуються нагромадженням фразеологічних одиниць у певному контексті, що є засобом створення експресії, емоційного підсилення висловленої у творі думки: *...слова вкололи Иванчіка в саме серце... знов усекі гадки зачєли йиму роєм бжіл летіти в голов [8, 301]; по сповіді Иванчік знов став икийс сам ни свій, порхєй та неспокійний...єкби німий, ні до кого й словечком си ни обзивав... в души ни мав спокою, бо зачєло йиго сумліне ише гірше гризти, єк оперед сповієв... шош пудне варилоси в йиго серци, а у голові переверталоси раз у раз всекі гадки... аж студений піт йиго збив [8, 289]; ...диков завистьов засвітилоси йиго очів тот раз ни гризло йиго сумліне, шо то він зло дієт, бо на хвильку йиго серце було так закаменіло...[8, 297]; А Иванчіка, то видразу тєнькнуло в серцях, шо то єго єкєс лихо ни минєт... может йиго навєки звалити з ніг... [8, 323].*

Такі ампліфікаційні ряди автор використовує для характеристики й інших персонажів твору, підсилюючи емоційність сприйняття думки, надання їй образності, емоційності: *вискірєла білі, острі зуби, ...аж на ній серсть їжилоси, ...пид грудьми так билоси серце, ...аж світ ми темнів ув очєх, ...оперєдь моїх очій, єк би из земні (10); молоко у кров перемінювали, людеє из світа згонили, удвоє збигали та вигонили очі з голови [8, 173]; Шкиндя вже ни*

обзивавси, лиш *заскреготав зубами* так остро, шо мало шо їх ни покришив та й лиш *процідив криз ні...* [8, 211]; *повстала біда на світі*, шо сегодне нима віри нікому, бо я би си періш був *смерти надієв...*спересердя *млість приступала аж до серця* [8, 262].

Використання фразеологічних одиниць як засобу характеристики персонажа допомагає авторові не лише уникнути невиправданих повторів, а також урізноманітнити мовлення, показати його багатство та виражальні можливості.

У творі широко представлені фразеологічні одиниці релігійної тематики, що зумовлено характером твору, його змістовою стороною, зокрема, звернення до Бога з проханням про допомогу, з одного боку (*най Бог боронит* [8, 8, 38], *дивици цілий день на Божий світ* [8, 15], *ни дай то Боже* [8, 16], „ *ни дай Госпидку року другого такого* [8, 33]), і згадка про нечисту силу – з іншого (перед *ничістов силов* [8, 59], *просив ничісту силу* [8, 65], *ничіста сила* вже *стратила свою міць* [8, 69]; *била поклони* та й *цулувала земню* [8, 37]; *побідив йиго й за кару струтив на тридев'єту земню*, аби си він там *кошелав и панував, а ни на Божим світі* [8, 129], *однов ногов уже був на тім світі* [8, 383].

Як засвідчує зібраний матеріал, основою багатьох фразеологічних одиниць є слова на позначення частин та органів тіла людини, які базуються на світоглядних позиціях українців і часто асоціюються з певними народними уявленнями та досвідом. Тому великий масив досліджуваних нами усталених словосполучень і групується навколо слів, пов'язаних із частинами людського тіла; це можна пояснити тим, що соматизми несуть великий потенційний вказівний заряд, що реалізується у вираженні різних значень [6, 31]. Використовуючи фразеологізми, до складу яких входять такі важливі органи та частини, як *голова, око, серце, нога тощо*, автор підкреслює їх роль як засобів пізнання навколишньої дійсності (ограни чуття) та здійснення найрізноманітніших дій і процесів, підкреслює ту роль, яку вони відігравали і продовжують відігравати у житті людини, що й відбито в народній фразеології.

Зі структурного боку варто зазначити, що переважають фразеологічні одиниці, побудовані за структурою словосполучення, хоча поряд із ними автор активно використовує фразеологічні одиниці, побудовані за структурою

речення: поряд із традиційними фразеологічними одиницями у творі використано й прислів'я та приказки, уживання яких підпорядковане певному задуму: вони виступають джерелом народної моралі, засвідчують стійкі переконання; причому їх нагромадження на одній сторінці (поряд з іншими фразеологічними одиницями) створює певний калорит: Кажут, що *лиш пусти котюгу під стів, то уна видразу вилізет тобі й на стів* [8, 48]; Нидурно то кажут старі люде, що *ліпшиа из свої печі росівниця, єк з чужеї печі книши* [8, 48]; Єк то кажут – *«трафила коса на камінь»* [8, 172]; Казав, що *«лихо ніколи ни спит ні вночі, ні в днину»* [8, 196]; Казав, що – *«чужими руками лиш добре грань з печі вигрібати»* [8, 229]; *чужими руками лиш добре грань замітати* [8, 102]; ... *клопіт мав, бо ни йшли нам роги докупти, лиш на боки врозтіч* [8, 275]; *дідо любив так жити, шоби було людем добре з ним, а йиму з людьми* [8, 62]; *добру таздиню смерть би ніколи ни застала, посто сидічі* [8, 102]; Кажут, що *гора з горов си лиш ни зійдет, а чоловік з чоловіком, то завше си може зійти* [8, 215]; *Усе йшло йиму руков, то однако він мав, єк то кажут, «сім бід до обід», й то «ни однаких»* [8, 140].

Поряд із такими структурами варто виділити групу стійких словосполучень, які виконують роль своєрідних побажань, заклинань, часто повчального характеру, що базуються на принципах народної моралі і без яких неможливо уявити мовлення звичайних сільських людей: *чес на чесі ни стоїт* [8, 271]; *най так пудно вам ни вилізают очі на мене, бо я си їх ни бою* [8, 208]; *най пусто вам ни вилізают очі на мене* [8, 208]; *біда йиго бери* [8, 192]; *роб'єт, шо про людське око, то ни по-людськи йшло* [8, 168], *шє єк би на сміх* [8, 147]; *до рани би її тулев, така ув очі чємна виглядаєт. А поза очі инчеї говорит. Погано любили пошуждати хрестєнина, най лиш їй оден Бог заплатит из вишного неба по її правді* [8, 48].

Варто відзначити, що серед названих фразеологічних одиниць переважають одиниці з відносно прозорою етимологією, але поряд водночас вживаються й такі, які містять діалектні риси, що значно ускладнює сприйняття твору, з одного боку, і робить виклад більш реалістичним, відбиваючи особливості місцевої говірки, – з іншого.

У творі поєднуються фразеологічні одиниці, що мають риси діалектної та літературної фразеології; це є свідченням органічних зв'язків і єдності мови народно-розмовної та літературної.

Використання діалектної гуцульської фразеології в романі служить для надання тексту соціальної оцінки, відтворення національних особливостей, місцевого колориту, а також є засобом індивідуалізації мовлення як автора, так і персонажів його твору. Фразеологічні одиниці надають мовленню динамізму, виразності, образності, експресивності. Твір про життя і побут гуцулів не можна уявити без виразних, експресивних метафоричних одиниць – фразеологізмів, які у тексті виконують певні функції: номінативну (називання явищ, ознак, дій), пізнавальну (їх характеристика) конотативну (їх оцінка), виховну (вплив на читачів та оточуючих) та експресивно-оцінну, а також пожвавлюють мовлення, увиразнюють його.

Надзвичайно багатий фразеологічний матеріал сприяє реалізації жанрових особливостей твору і засвідчує, передусім, його етнографічний характер.

Література:

1. Бігусяк М. Обрядові фразеологізми підкарпатського ареалу крізь призму етнічної культури / М. Бігусяк // Мовознавчі студії Випуск 2: Фразеологізм і слово у тексті і словнику (За матеріалами Всеукраїнської наукової конференції на пошану 75-річчя від дня народження професора Мар'яна Демського / Упорядники: К. Іваночко, О. Кушлик, П. Мацьків, М. Стецик, М. Яким, Я. Яремко, Л. Баранська. – Дрогобич: Посвіт, 2010. – С. 33 – 45.

2. Грещук В. Грещук В. Фраземіка у словнику «Гуцульська діалектна лексика в українській мові» / В. Грещук В. Грещук В. // Мовознавчі студії Випуск 2: Фразеологізм і слово у тексті і словнику (За матеріалами Всеукраїнської наукової конференції на пошану 75-річчя від дня народження професора Мар'яна Демського / Упорядники: К. Іваночко, О. Кушлик, П. Мацьків, М. Стецик, М. Яким, Я. Яремко, Л. Баранська. – Дрогобич: Посвіт, 2010. – С. 70 – 79.

3. Демський Мар'ян. Українські фраземи і особливості їх творення / Мар'ян Демський. – Львів, 1994. – 62 с.

4. Зеленчук В. Проблеми створення діалектних словників до літературних творів (повість Петра Шекерика-Доникова «Дідо Иванчік») / В. Зеленчук // Діалектологічні студії. 3: Збірник пам'яті Ярослави Закревської / Відп. ред. П. Гриценко, Н. Хобзей. – Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, Видавництво М. П. Коць, 2003. – С. 197 – 201

5. Олійник М. Я. **Фразеологія гуцульських говірок: автореф. дис. на здобуття канд. філол. наук [10.02.01] / М.Олійник. – Львів, 2001. – 20 с.**

6. Ужченко В. Д., Авксентьєв Л. Г. Українська фразеологія: Навч. посібник для філол. фак. ун-тів / В. Д. Ужченко, Л. Г. Авксентьєв. – Харків, 1990. – 167 с.

7. Українська мова: Енциклопедія / Редкол.: Русанівський В. М. (співголова), Тараненко О. О. (співголова), М. П. Зяблюк та ін. – К.: Вид-во «Укр. енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с.: іл..

8. Шекерик-Доників П. Дідо Иванчік / Петро Шекерик-Доників. – Львів, 2007. – 495 с.

9. Фразеологічний словник української мови / Уклад.: В. М. Білоноженко та ін. – К.: Наук. думка, 1993. – 984 с.

In the article a phraseology of Shekeryk-Donykov's novel "Dido Ivanchyk" is investigated, the semantic groups of phraseological ones are determined, their functional loading is inquired.

Key words: phraseological one, phraseologism, Huzul dialect, phraseology, functions of phraseologism.